

POSTANOWIENIE

Dnia 13 maja 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

w sprawie z powództwa Stowarzyszenia [...] w W.
przeciwko M. P.
o ochronę praw autorskich,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 13 maja 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 14 grudnia 2020 r., sygn. akt I AGa [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł - tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego - wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia pozwanej niniejszego postanowienia.**

UZASADNIENIE

Określone w art. 398⁴ § 2 wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub

skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które – zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. - będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest bowiem ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147). Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001, III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53).

W skardze kasacyjnej wniesionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 14 grudnia 2020 r. pozwana M. P. oparła wniosek o jej przyjęcie na przesłankach określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.

Wyróżnione w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wykazują merytoryczną odrębność. Przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej z powołaniem się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga wykazania przez skarżącego, że w sprawie występuje zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie to musi mieć charakter istotny i być zagadnieniem ściśle

jurydycznym, tj. dającym się przedstawić w sposób syntetyczny i oderwany od kontrowersji dotyczących ustaleń faktycznych lub oceny dowodów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 grudnia 2008 r., III CSK 285/08, ICBSN 2009, nr 4, s. 48). Przedstawione zagadnienie prawne musi być też przydatne dla rozstrzygnięcia o zasadności wniesionej skargi kasacyjnej. Natomiast przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania na czym polegają wątpliwości związane z jego rozumieniem oraz przedstawienia argumentacji świadczącej, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, nie należą do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z procesem stosowania prawa. W przypadku, gdy w ramach stosowania tych przepisów powstały już w orzecznictwie sądów określone rozbieżności, skarżący powinien je przedstawić, jak też uzasadnić, że dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy.

W skardze kasacyjnej skarżąca, nie dostrzegając merytorycznej odmienności pomiędzy przesłankami ujętymi w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., łącznie w odniesieniu do tych przesłanek ujmuje uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, co godzi we właściwe ujęcie wymogów konstrukcyjnych wniosku, o którym mowa w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Niezależnie od tej oceny we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie wykazano istnienia dwóch wyżej wymienionych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Skarżąca wskazała bowiem na zagadnienia prawne dotyczące wykładni art. 48 ustawy z dnia 15 czerwca 2018 r. o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi (Dz.U. z 2018 r., poz. 1293 ze zm.) w kontekście jego zakresu podmiotowego oraz sposobu realizacji wynikających z tego przepisu obowiązków informacyjnych. W tym względzie wskazać należy, że skuteczne powoływanie się na przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga nie tylko wyróżnienia przez skarżącego zagadnienia problemowego, ale także przedstawienia argumentów wskazujących na przypisywanie mu kryterium istotności. Konieczne jest zatem wyartykułowanie argumentów wskazujących na

występowanie alternatywnych kierunków interpretacyjnych, trudności w wyrażeniu preferencji na rzecz jednego z nich przy zastosowaniu właściwych metod wykładni. Dotyczy to także przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Tymczasem skarżąca we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ogranicza się wyłącznie do wyartykułowania dostrzeżonych kwestii problemowych bez jednoczesnego wykazania, iż budzą one istotne wątpliwości interpretacyjne albo że wykładnia wskazanych przepisów budzi poważne wątpliwości lub ich wykładnia nie jest jednolita w orzecznictwie. Zaś po stronie Sądu Najwyższego nie ciąży obowiązek dointerpretowywania, czy też uzupełniania argumentów, które przemawiałyby na rzecz występowania omawianych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Takie działanie Sądu Najwyższego godziłoby bowiem w zasady kontradyktoryjności i równości stron postępowania cywilnego. Nadmienię przy tym należy, że z art. 48 ustawy o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi nie wynika, aby istniały ograniczenia podmiotowe dotyczące realizacji obowiązku informacyjnego wynikającego z tego przepisu. Zgodnie z tym przepisem, obowiązek informacyjny spoczywa na tych podmiotach, które dysponują informacjami mieszczącymi się z zakresie działalności organizacji zbiorowego zarządu prawami autorskimi i takowe informacje są niezbędne do określenia wysokości dochodzonych przez nią wynagrodzeń i opłat. Jednocześnie bezpodstawne jest ferowane przez skarżącą twierdzenia, że nie posiada ona informacji, o których mowa w art. 48 przywołanej ustawy, i na tej podstawie kreowanie zagadnienia prawnego dotyczącego zasadności realizacji w takiej sytuacji obowiązku informacyjnego. Taka argumentacja abstrahuje bowiem od okoliczności faktycznych ustalonych w sprawie przez Sąd Apelacyjny w [...], a którymi Sąd Najwyższy jest związany w postępowaniu kasacyjnym na podstawie art. 398¹³ § 2 k.p.c. Z uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 14 grudnia 2020 r. wynika, że pozwana – ze względu na prowadzoną działalność gospodarczą – jest podmiotem, który posiada informacje niezbędne dla realizacji przez powódkę uprawnień związanych z prowadzeniem działalności w zakresie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi.

Wyróżniona w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zachodzi wtedy, gdy zasadność zarzutów podniesionych

w skardze kasacyjnej wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej oraz wynikającej już z treści skargi (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2019 r., V CSK 80/19, nie publ., z dnia 29 marca 2019 r., V CSK 321/18, nie publ. oraz z dnia 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18, nie publ.). Dotyczy to więc uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji w skardze kasacyjnej, o charakterze elementarnym polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym. Do wykazania oczywistej zasadności skargi powinno wystarczyć jedno konkretne twierdzenie, jedna stanowcza, przekonująca od razu teza, wskazująca racje podważające rozstrzygnięcie poddane krytyce i zaskarżeniu. Na tym właśnie polega „oczywista” zasadność środka zaskarżenia w rozumieniu przyjętym w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 2019 r., IV CSK 307/19, nie publ.). Takiej argumentacji nie zawiera uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w którym oczywistą zasadność skargi kasacyjnej wiąże się z zarzutami naruszenia prawa procesowego, wskazując, że mogły mieć one wpływ na rozstrzygnięcie sprawy. Tymczasem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinno zawierać przekonujący wywód prawny wykazujący, że zarzucane w skardze naruszenie przepisom postępowania przez sąd drugiej instancji nie tylko miało miejsce, ale także mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy (por. art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.).

Wskazać także należy, że nie zachodzi nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę – w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). W przedmiocie kosztów postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. oraz przepisów § 15 ust. 1 i 2 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 i § 2 pkt 6

rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800).

a.s.